

החלטת בג"ץ על ביטול מתווה הגז

בג"ץ 4374/15, 7588/15, 8747/15, 262/16 התנועה לאיכות השלטון נ' ראש ממשלת ישראל

ביום 27.3.16, פסק בית המשפט העליון כי החלטת ממשלה 476 לעניין טיפול במאגרי הגז הטבעי (מתווה הגז) הינה בטלה בשל "פסקת היציבות" הקבועה בו. בג"ץ הורה על השהית הצהרת הבטלות למשך שנה, על מנת לאפשר לממשלה להסדיר סוגיה זו.
אז מה בעצם קרה?

המתנגדים למתווה הגז הביאו בפני בג"ץ שלוש טענות עיקריות:

- (1) האם מתן הפטור ל"הגבל עסקי" על ידי הממשלה בשל "שיקולי חוץ וביטחון" נעשה בסמכות ובסבירות.
- (2) האם מתווה הגז בכללותו מחייב חקיקה ראשית בכנסת ואינו יכול להיות מוסדר רק בהחלטת ממשלה.
- (3) האם "פסקת היציבות", שמטרתה להעניק לחברות הגז סביבה רגולטורית יציבה למשך עשר שנים תוך התחייבות שלא לערוך שינויים רגולטוריים ביחס למיסוי, הגבלים עסקיים ומכסות ייצוא, נקבעה בסמכות.

ביחס לסוגיה הראשונה, נמנע בג"ץ מלהתערב בשיקולים הביטחוניים והמדיניים של הממשלה ונקבע כי האינטרס הביטחוני-מדיני הינם כבדי משקל אף כשעומדים אל מול אינטרס התחרותיות.

ביחס לשאלה האם הממשלה מחוייבת להסדיר את מתווה הגז בחקיקה, נחלקו דעות השופטים ונקבע בדעת רוב כי תוקפו של המתווה אינו מותנה בהסדרתו בחקיקה ראשית.

באשר ל"פסקת היציבות", לפיה מתחייבת הממשלה שלא לערוך שינויים רגולטוריים לרבות התחייבות להיאבק בכל חקיקה עתידית (ככל שתוצע) נגד הוראות המתווה – פסק בית המשפט כי היא מבוטלת, מאחר שיש בה כדי לכבול את שיקול הדעת של הממשלה ושל הכנסת בעתיד, באופן שאין לממשלה סמכות להחליט עליו כיום. שופטי הרוב עמדו על

28 למרץ 2016

למידע נוסף ניתן לפנות
לעו"ד גילי שפר

gili@bf-law.co.il

טלפון: 04-8371505
פקס: 04-8370231
רח' מעלה השחרור 15
חיפה 3328439
www.bf-law.co.il

מזכר זה כולל מידע כללי בלבד ואינו מהווה יעוץ משפטי או תחליף לייעוץ משפטי. מזכר זה מוגש כשירות ללקוחותינו. יש לשקול את נסיבותיו הפרטניות והקונקרטיות של כל מקרה לגופו ולשם כך יש להיוועץ עמנו.

החלטת בג"ץ על ביטול מתווה הגז

האיסור של הממשלה לכבול את שיקול דעתה. איסור שבסיסו בעיקרון המשפטי לפיו רשות מנהלית שהופקדה בידיה סמכות, מצווה לשיקול בכל עת האם יש צורך בהפעלת הסמכות ובאיזה אופן.

השופט ג'ובראן אף הוסיף כי הוראות היציבות נוסחו באופן גורף שעשוי לפגוע במעמדה הבינלאומי של ישראל במידה שתיאלץ לחזור בה מהתחייבויותיה.

שופטי הרוב הבהירו כי לפסקת היציבות קיימות חלופות שעשויות ליתן מענה לרציונל הכלכלי הברור שעומד בבסיסה. כך למשל קביעת הסדר יציבות בחקיקה ראשית, חקיקה שתסמיך את הממשלה מפורשות לקבוע הסדר יציבות, או קביעת תניית יציבות שתכלול מנגנון פיצוי מוסכם במידה ואכן יערכו שינויים רגולטוריים.

שופטי הרוב קבעו כי יש ליתן למדינה פרק זמן של שנה לפעול להסדרת המתווה בהתאם לפסק הדין.

פסק הדין ניתן כנגד דעתו החולקת של השופט סולברג שהיה בדעת מיעוט, ואשר סבר כי הגם שפסקת היציבות מגבילה באופן חריג את שיקול הדעת של הממשלה, עדיין אין מדובר בכבילה מוחלטת של שיקול הדעת שכן קיימת תמיד אפשרות לסגת מהבטחה ומחוזים מנהליים. לעמדתו של השופט סולברג התחייבות למשך 10 שנים הינה מתקבלת על הדעת בנסיבות בהן נדרשת מדיניות ארוכת טווח תוך השקעה כלכלית אדירה וסיכון רב מצד היזמים.

בכבוד רב,

גילי שפר, עו"ד